

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bokföringslagen och revisionslagen

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bokföringslagen och revisionslagen (RP 99/2023 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för utlåtande till ekonomiutskottet.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- specialsakkunnig Antti Kurikka, finansministeriet
- ledande sakkunnig Timo Kaisanlahti, arbets- och näringsministeriet
- ledande sakkunnig Lauri Luukkonen, Skatteförvaltningen
- ledande expert Hannu Ylänen, Finlands näringsliv rf
- skatteexpert Saara Hietanen, Finnwatch rf
- ledande skatteexpert Tomi Viitala, Centralhandelskammaren.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund

I propositionen föreslås det att bokföringslagen och revisionslagen ändras. Genom förslaget genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om offentlig landsspecifik rapportering av inkomstskatteuppgifter för vissa företag och filialer. Genom de föreslagna bestämmelserna införs offentlig landsspecifik rapportering av inkomstskatteuppgifter i syfte att öka öppenheten och transparensen. Skyldigheten att offentliggöra inkomstskatteuppgifter gäller stora koncerner med internationell verksamhet. Bestämmelserna i direktivet är lagtekniskt sett minimikrav.

Utlåtande FiUU 1/2024 rd

Syftet med rapporteringen är inte att samla in nya uppgifter för beskattningen och propositionen medför inte heller några nya skyldigheter för Skatteförvaltningen. De föreslagna bestämmelserna är skilda förpliktelser i förhållande till den land-för-land-rapport som avses i 14 d § i lagen om beskattningsförfarande och som lämnas till Skatteförvaltningen. Den rapport som lämnas till Skatteförvaltningen är avsedd att användas av myndigheterna och offentliggörs inte allmänt.

Vid utskottets sakkunnigutfrågningar har fokus i huvudsak riktats mot enskilda frågor. I ett ytt-
rande bedöms dock de föreslagna bestämmelserna i ett bredare perspektiv. I sakkunnigyttrandet påpekas det att bestämmelser som förpliktar till landsspecifik skatterapportering är ett effektivt sätt att förebygga och skärskåda aggressiv skatteplanering. Samtidigt påpekas det att Finland vid det nationella genomförandet av bestämmelserna bör gå längre än direktivet. Det har bland annat lyfts fram att både den landsspecifika rapporteringen och listan över uppgifter som ska rapporteras är för snäva och att omsättningsgränsen är för hög.

Sammantaget sett anser utskottet att de föreslagna bestämmelserna behövs. Enligt propositionen stärker den offentliga rapporteringen av inkomstskatteuppgifter företagens samhällsansvar genom att ge klarhet i hur företagen genom den landsspecifika beskattningen främjar välfärden i respektive land. I och med att rapporteringen är offentlig är det dessutom möjligt att föra en informationsbaserad samhällsdebatt om orsakerna till och följderna av aggressiv skatteplanering. Med beaktande av att det är fråga om bestämmelser som bygger på ett EU-direktiv är det mest ändamålsenligt att de eventuella behov av att utvidga tillämpningsområdet som lyftes fram vid sakkunnigutfrågningen bedöms på EU-nivå istället för genom nationell reglering.

Nedan behandlas vissa andra frågor som sakkunniga lyft fram.

Tid för upprättande och offentliggörande av rapporten om inkomstskatteuppgifter

Enligt förslaget ska rapporten om inkomstskatteuppgifter utarbetas och offentliggöras inom fyra månader från räkenskapsperiodens utgång. Rapporten ska registreras inom tolv månader från räkenskapsperiodens utgång.

Sakkunniga har kritiserat den föreslagna tidsfristen på fyra månader för upprättande och offentliggörande för att vara för kort och påpekat att tidsfristen bör vara tolv månader på det sätt som direktivet medger. Å andra sidan har det också framförts att den föreslagna registreringstiden på tolv månader är för lång och att tiden för att lämna rapporten för registrering bör vara sex månader.

Den land-för-land-rapport för beskattningen som upprättas med stöd av 14 d § i lagen om beskattningsförfarande ska lämnas till Skatteförvaltningen inom tolv månader från räkenskapsperiodens utgång. Enhetliga tidsfrister för upprättande av rapporterna bidrar till att minska den administrativa bördan för företagen. I det föreslagna 7 b kap. 7 § 1 mom. i bokföringslagen möjliggörs också att uppgifterna i den offentliga rapport om inkomstskatteuppgifter som avses i propositionen anges i enlighet med vad som ska följas i land-för-land-rapporten för beskattningen. Med beaktande av dessa omständigheter anser utskottet det motiverat att också upprättandet och offentliggörandet av den offentliga rapporten om inkomstskatteuppgifter ska ha en tidsfrist på tolv månader. Finansutskottet informerar ekonomiutskottet om detta.

Utlåtande FiUU 1/2024 rd

Temporärt undantag från offentliggörandet av uppgifter som ingår i rapporten om inkomstskatteuppgifter

I propositionen föreslås det att ett företag temporärt ska kunna låta bli att offentliggöra känsliga uppgifter, om offentliggörandet skulle kunna medföra allvarlig ekonomisk skada för de företag som avses i rapporten om inkomstskatteuppgifter. Om behovet av att utelämna uppgifter gäller en längre tidsperiod än två år, ska företaget begära tillstånd om ett längre undantag av bokföringsnämnden. Maximitiden för undantag är fem år.

En del sakkunniga har påpekat att den föreslagna längden på två år för undantag som görs på företagets begäran är för kort. Sakkunniga har föreslagit att den tidsgräns på fem år som direktivet medger tas in direkt i lagen utan att det förutsätts ett administrativt förfarande som involverar bokföringsnämnden. Å andra sidan har andra sakkunniga framfört att det temporära undantaget bör slopas helt och hållet.

När tillstånd om ett undantag som är längre än två år begärs av bokföringsnämnden ska nämnden enligt propositionsmotiven överväga saken å ena sidan med tanke på uppnåendet av direktivets syfte och å andra sidan med tanke på företagets intressen. Syftet med det förfarande som i propositionen ålagts bokföringsnämnden är att säkerställa att det objektivt sett finns en konkret orsak till att företaget låter bli att offentliggöra vissa uppgifter för en längre tid än två år, det vill säga ett särskilt skäl som hänför sig till företagets situation. Med avseende på detta anser utskottet att den modell som föreslås i propositionen är motiverad. Möjligheten till undantag från skyldigheten att offentliggöra uppgifter är tillåten på ett sätt som i förhållande till den maximitid som direktivet medger inte tidsmässigt begränsar finländska företags möjlighet att temporärt låta bli att offentliggöra känsliga uppgifter, men som ändå bidrar till att förebygga möjligheter till missbruk.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottet föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande FiUU 1/2024 rd

Helsingfors 8.3.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Saara Hyrkkö gröna
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Timo Heinonen saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Jari Koskela saf
medlem Aki Lindén sd
medlem Joona Räsänen sd
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Sami Savio saf
medlem Ville Valkonen saml
medlem Timo Vornanen saf
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Hannu Hoskonen cent
ersättare Jukka Kopra saml
ersättare Minja Koskela vänst
ersättare Krista Mikkonen gröna
ersättare Juha Mäenpää saf
ersättare Riitta Mäkinen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Tarja Järvinen.

Utlåtande FiUU 1/2024 rd

Avvikande mening

Avvikande mening

Motivering

I propositionen föreslås det att bokföringslagen och revisionslagen ändras. Genom förslaget genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om offentlig landsspecifik rapportering av inkomstskatteuppgifter och vissa andra nyckeltal som beskriver affärsverksamhet för vissa internationellt verksamma företag och deras filialer. Syftet med bestämmelserna är att öka öppenheten, transparensen och ansvarstagandet i sådan företagsverksamhet som drivs i flera länder. Skyldigheten att offentliggöra inkomstskatteuppgifter gäller stora koncerner med internationell verksamhet. Bestämmelserna i direktivet är lagtekniskt sett minimikrav, och EU-länderna kan nationellt genomföra mer ambitiösa bestämmelser än den miniminivå som tillåts i direktivet.

Direktivet och det nationella genomförandet av det är definitivt ett steg i rätt riktning i kampen mot aggressiv skatteplanering. När stora företag drar sig undan skatter drabbas de stater som förlorar skatteintäkter och deras medborgare. Likaså drabbas mindre och hederliga företag, när de som drar sig undan skatter får konkurrensfördelar i förhållande till dem.

Reglering som förpliktar till offentlig landsspecifik rapportering av skatter är, om den genomförs korrekt, ett effektivt sätt att förebygga och skärskåda aggressiv skatteplanering som bedrivs av internationella, stora företag. Tyvärr har direktivet delvis urvattnats och dess mål kommer således inte att uppfyllas i tillräcklig utsträckning. Finland bör därför utnyttja det nationella handlingsutrymmet vid genomförandet av direktivet och på nationell nivå åtgärda de brister som följer av minimikraven i direktivet.

Den landsspecifika rapporteringsskyldigheten bör i den nationella lagstiftningen utsträckas till att omfatta alla länder där företagen driver verksamhet, och i fråga om EU-länderna bör rapporteringen göras separat för varje skatteområde. Det skulle förebygga aggressiv skatteplanering på ett bättre och mer övergripande sätt. Dessutom finns det skäl att sänka omsättningsgränsen för rapporteringsskyldigheten till exempel till den gräns för stora företag som fastställs i redovisningsdirektivet och bokföringslagen. På det sättet skulle skyldigheten gälla fler företag. Även de uppgifter som ska rapporteras bör utvidgas så att medborgare, journalister, forskare och organisationer får bättre förutsättningar att bedöma om de stora företagens skattearrangemang är ändamålsenliga, samt hur skattebetalningen förhåller sig till företagets faktiska affärsverksamhet inom olika jurisdiktioner.

Avvikande mening

Vi föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande FiUU 1/2024 rd
Avvikande mening

Helsingfors 8.3.2024

Hanna Sarkkinen vänst
Saara Hyrkkö gröna
Krista Mikkonen gröna
Minja Koskela vänst
Joona Räsänen sd
Riitta Mäkinen sd
Aki Lindén sd